

...e dag een klein beetje verbetert,
...gebeuren er uiteindelijk grote dingen.'

Powered by Fyzzio

Professionalisering van echografie

Fysiotherapie en artsen samen in één kwaliteitssysteem

Tekst: Esther Krijgsman

Beeld: Ilse Schuurmans

Een professionele musculoskeletaal fysiotherapeut kan niet meer zonder musculoskeletale echografie, vinden de opleiders van het Nationaal Trainingscentrum echografie (NT-e) in Amersfoort. Bij het onderzoeken van de klacht en het in kaart brengen van eventuele herstelbelemmerende factoren, vult deze techniek de leemtes. Vandaar dat het centrum zich hard inzet voor het (bij) scholen van fysiotherapeuten. Met de modernste technieken, praktijkgericht en evidence based. Bovendien komt er een keurmerk.

In het ruime gebouw lopen studenten druk pratend af en aan. In één van de praktijklokalen liggen huisartsen op onderzoekstafels, terwijl collega-huisartsen buik-echo's op hen oefenen. Welkom in het Nationaal Trainingscentrum Echografie in Amersfoort, waar zorgverleners uit de eerste lijn zich verdiepen in de ins & outs van de echografie. Onder hen meer en meer fysiotherapeuten, want ook binnen die beroepsgroep is echografie in opmars. Zij fungeren immers meer en meer als poortwachters, dus het stellen van de juiste diagnose is cruciaal. Echografie kan daarbij een

belangrijke rol spelen, omdat dat ze in staat stelt letterlijk onder de huid kijken, en te zien hoe de verschillende structuren in elkaar grijpen bij bewegingen. Dat vraagt wel om gerichte scholing in zowel de bediening van de apparatuur als het duiden van de beelden. Daarvoor staat bij het NT-e een ervaren docentenkorps paraat, dat iedere cursist – van beginner tot expert – deskundig begeleidt. Het les-systeem is modulair, zodat de deelnemer die scholing krijgt die het beste past bij zijn ervaring en wensen. Met een focus op theorie, pathologie, het leren scannen van anatomische structuren of scanvaar-

Vlnr: Oscar Jansen, Ad Evers, Niek Vink

digheden. Door de modulaire opbouw zijn de trainingen bovendien goed in te passen in het drukke werkende bestaan van de fysiotherapeut.

Specifiekere diagnose

Niek Vink, manager van het NT-e, docent, echografist, fysiotherapeut en handtherapeut: "Met echografie kun je een veel specifiekere diagnose stellen. Welke structuurverandering gaat samen met een functiestoornis? Kan ik dit zelf behandelen of verwijz ik door naar een ziekenhuis? En als ik dit ga behandelen kies ik dan voor een heel intensieve aanpak of voor 'wait and see'? Een gescheurde pees vraagt om een andere aanpak

king. En de belastbaarheid van de patiënt is beter in te schatten. Voorheen kwam het voor dat je enkele behandelingen deed en daarna moest concluderen dat de therapie niet aansloeg. Met echografie weet je of een bepaalde behandelmethode kansrijk zal zijn. In een tijd dat de patiënt de behandeling steeds meer zelf betaalt is dat enorm belangrijk en door de laag drempeligheid van het onderzoek en de technologische verbeteringen neemt het gebruik van echografie in de eerste lijn enorm toe."

Grenzen slechten

Grenzen slechten past bij de efficiencyslag in de gezondheidszorg, aldus Vink,

therapeuten alleen maar zullen groeien. Echografie zal daarbinnen een belangrijke factor zijn en het belang mensen daarin goed op te leiden en de kwaliteit van hun kennis te borgen is groot.

De manier waarop het NT-e daaraan bijdraagt is bijzonder. Niet alleen is het een grootschalig en modern geoutilleerd opleidingscentrum, het slecht ook grenzen die voorheen tussen beroepsgroepen bestonden. Door samen te werken met de Nederlands Echografie Academie (NEAc) bijvoorbeeld: een groep enthousiaste radiologen die er bewust voor kiest hun kennis te delen met (para-)medici in de eerste lijn.

Oscar Jansen, radioloog bij de NEAc: "Lange tijd bestonden er voor de eerste lijn geen opleidingen echografie. Radiologen zijn vaak geneigd hun kennis te 'bewaren' voor de eigen kring. De NEAc kiest er nadrukkelijk voor om de kennis en ervaring die in huis is, in te zetten om het niveau van iederéén die met echografie werkt zo hoog mogelijk te krijgen. Juist omdat echografie een handige, veilige en toegankelijke techniek is.

'Met echografie kun je een veel specifiekere diagnose stellen'

dan een gezwollen pees. Ook herstelbelemmerende factoren worden eerder duidelijk: een cyste bijvoorbeeld, of verkal-

maar ook bij de verwetenschappelijking van de fysiotherapie wereld. Hij verwacht dat de verantwoordelijkheden van fysio-

De laatste jaren is de apparatuur beter en meer betaalbaar, dus die drempel is al genomen. Nu komt het aan op scholing van degenen die met de apparatuur werken. Voor huisartsen hebben we al een kwaliteitssysteem opgezet, nu doen we dat samen met het NT-e voor fysiotherapeuten. Wij brengen de kennis over radiologie, echografie en algemene kwaliteitskennis in en het NT-e de kennis over fysiotherapie en musculoskeletale echografie." De filosofie van de NEAc sluit naadloos aan bij wat het NT-e beoogt, benadrukt Ad Evers, directeur van Fyzzio International BV (de initiator van het NT-e) en NT-e-docent. In je eigen tempo naar een steeds hoger niveau toe groeien, op basis van eigen interesse en ontwikkeling. Evers: "Je hebt niet voor elke specialisatie een master-opleiding

aan een keurmerk onder de vlag van KIEN (Kwaliteitsinstituut Echografie Nederland). Wie aan een aantal eisen voldoet en blijft voldoen, mag zich KIEN-geregistreerd echografist noemen. Nu is het zaak dat keurmerk zo veel mogelijk waarde te geven. Jansen: "We zijn een register aan het opzetten, vergelijkbaar met het BIG-register. Dat is opgedeeld in regio's: abdomen, schouder, knie, elleboog. De eerste stap om het keurmerk te verkrijgen is een heel goede basiscursus. Daarnaast is het uiteraard belangrijk het geleerde regelmatig in de praktijk toe te passen. Je moet volumedraaien. Na vijf jaar is een herregistratie nodig. Dan moet iemand kunnen aantonen dat hij of zij in die vijf jaar de nodige bij- en nascholing heeft gevolgd en een x aantal verrich-

Nederlandse Echo Academie (NEAc)

De Nederlandse Echo Academie verzorgt echografiecursussen en -opleidingen aan artsen. Onder meer huisartsen, artsen op de spoedeisende hulp, revalidatie- en sportartsen kunnen er terecht om te leren hoe ze echografie optimaal kunnen toepassen bij hun patiënten. De cursussen worden gegeven bij het NT-e en in Haren. Alle cursisten kunnen binnen een speciale online community kennis en cases uitwisselen. De NEAc heeft als missie om echografie voor iedereen beschikbaar te maken, zodat het overal kan worden toegepast waar het een toegevoegde waarde heeft en bijdraagt aan een veiliger en betere zorg.

'Het zou niet meer dan reëel zijn dat ook fysiotherapeuten een vergoeding krijgen voor echografie'

nodig. Waarom moet iemand die alleen schouderpatiënten ziet een knie leren scannen? Onze formule blijkt mensen aan te spreken. We groeien gestaag, inmiddels hebben ruim tweeduizend fysiotherapeuten een korte of langere scholing gevolgd."

Kwaliteit borgen

Voor de verdere professionalisering van echografie is naast een goede opleiding ook een kwaliteitborgingssysteem nodig. Binnen het NT-e wordt op het moment in nauwe samenwerking met de NEAc de laatste hand gelegd

tingen heeft gedaan. Maar je kunt meer koppelen aan zo'n register. Een second opinion, bijvoorbeeld. Je vraag of plaatje kun je aan de organisatie aanbieden om je te laten ondersteunen. Want ook met peer reviewing kun je de kwaliteit verhogen. Je kunt bijvoorbeeld afspreken dat er van elke ingeschreven fysiotherapeut jaarlijks 20 echo's uit het systeem worden gelicht, die door een andere in echografie gespecialiseerde fysiotherapeut of een KIEN-radioloog worden beoordeeld op zowel techniek als diagnose, waarna terugkoppeling volgt. Er is al een dossierplicht,

met een cloud-opslag kun je die ontsluiten zonder aan de anonimiteit te tornen. Ook deelname aan dat reviewprogramma zou je aan het keurmerk kunnen koppelen." Evers: "Daarmee

een multidisciplinaire aanpak waarin fysiotherapeuten, medisch specialisten en huisartsen samenwerken. Het behandelvolume, het gemiddeld aantal behandelingen per patiënt, neemt af en

'Met peer reviewing kun je de kwaliteit verhogen'

ga je al verder dan kwaliteitsborging. Fysiotherapeuten zijn er niet aan gewend iemand over hun schouder te laten meekijken, vinden het misschien eng, maar het is in feite gewoon collegiale coaching."

Vergoeding

Door het toepassen van echografie zijn fysiotherapeuten in staat tot veel betere patiëntenzorg, aldus Vink. "Neem als voorbeeld de schouder, daar zitten de meeste onduidelijkheden. Zonder echo heb je misschien 50-60% zekerheid welke structuren zijn aangedaan, met echo ga je naar 95-100%. Echografie is niet toepasbaar bij alles, het is geen heilig middel, maar wil je meegaan met alle kwaliteitseisen dan is het een wezenlijk onderdeel van het instrumentarium. Een onderzoek uitbesteden levert minder op: jij als onderzoeker weet het beste wat je onderzocht wilt

ik weet zeker dat echografie daar een factor in is. Bovendien wordt er gericht doorverwezen. Het zou dus niet meer dan reëel zijn dat ook fysiotherapeuten een vergoeding krijgen voor echografie. Dat is iets waar wij ons actief voor gaan inzetten, door met verzekeraars rond de tafel te gaan zitten. Nu al, zonder tegemoetkoming in de kosten van de apparatuur, zonder dat onderzoek kan worden gedeclareerd, is de belangstelling enorm. Fysiotherapeuten willen zich ontwikkelen." Vink beaamt dat. "Er zitten hier soms mensen in de zaal waarvan de in jaren opgebouwde ideeën over anatomie volledig op de schop gaan. Ze zien dat een pees veel minder dik is dan ze altijd dachten, zien relaties tussen structuren waarvan ze niet wisten dat ze bestonden. Ze krijgen toegang tot kennis waarmee ze hun werk nóg beter kunnen uitvoeren en je voelt gewoon dat dat hen nieuwe energie geeft."

'De manier van zoeken bepaalt wat er gevonden wordt'

hebben. Dan is het geweldig als je dat in eigen handen hebt." Evers vult aan: "Daarnaast ontstaat er meer en meer

Eerstelijnsbreed

Het kwaliteitssysteem voor echografie wordt over alle beroepsgroepen in de

Nationaal trainingscentrum voor echografie (NT-e)

Het NT-e is dé opleidingsplaats voor musculoskeletale echografie, voor fysiotherapeuten, sportartsen en orthopeden. Cursisten leren hier een nieuw vak dat zich snel ontwikkelt. Er worden maar liefst 17 verschillende opleidingen aangeboden, de niveaus variëren van beginner tot professional. Initiator Fyzzio International heeft als missie om het vak fysiotherapie te verbeteren. Met het unieke en gevarieerde aanbod van opleidingen en online leerplatforms draagt het NT-e hier substantieel aan bij.

eerste lijn uitgerold, zodat er eenduidigheid ontstaat. Verbijzonderingen van fysiotherapeuten vielen altijd onder de KNGF, maar sinds een recente uitspraak van de NZA mogen professionals voortaan zelf kiezen bij welk register ze zich inschrijven. Dit opent de weg naar goede initiatieven die gebaseerd zijn op kwaliteitsborging. Een goede ontwikkeling, vindt Evers. "Er is een tijd geweest dat de genoten opleidingen een criterium vormde. Alsof een Masterstudie of genoten cursusdagen de juiste garanties bieden. Kien beoordeelt vooral de output, los van de opleiding die je hebt gevolgd. Het echo-onderzoek en het verslag worden als kwaliteitsnorm genomen. Dat is toch veel logischer!" □

Kwaliteitsinstituut Echografie Nederland

Het Kwaliteitsinstituut Echografie Nederland (KIEN), opgericht in 2016, is een organisatie van specialisten en zorgprofessionals die zich met echografie bezighouden en zorg dragen voor de kwaliteit van echografie en van echografisten. Echografie-opleiders en vakverenigingen kunnen bijdragen aan de kwaliteit van beoefenaars door kwaliteitseisen op te stellen en te bewaken met behulp van certificering en registratie. Daarnaast kunnen opleiders en verenigingen bijdragen aan kennisuitwisseling. Internationale samenwerking kan zorgen voor up-to-date technieken en het kennisniveau van echografisten verhogen.

Opleiders en vakverenigingen die zich aansluiten bij KIEN werken samen,

maar behouden wel hun autonomie. Uiteindelijk moet KIEN een kennis- en kwaliteitsinstituut worden waar echografisten, beginnend en ervaren, terecht kunnen voor verbetering en borging van eigen kwaliteit. De grootste groepen echografisten, waaronder radiologen van de Nederlandse Echografie Academie, de vereniging van huisarts-echografisten VvHE, opleiders fysiotherapeuten en SEH-artsen van DEUS (Dutch Emergency UltraSound) hebben zich al aangesloten bij KIEN. KIEN werkt aan een keurmerk voor echografie, dat na de zomer wordt gelanceerd.

Cursisten van NT-e worden na de zomer automatisch geïnformeerd. Echograferende fysiotherapeuten die niet eerder bij NT-e zijn opgeleid kunnen zich aanmelden via info@nt-e.nl. Zij ontvangen dan ook de benodigde informatie.